

В. РУФОВ

(БҮТҮҮТҮН 3-с сэтг. нэр)

Оройуоннаабы партийнай-хаһаайыстыбаннай актив мунһаба Табаарыс И. П. Листиков дакылаатын бүтүүтэ

араас механизмнар уонна оборудование аһарас хал-
лаан аһыгар бырамыллыбыттар кэстөн буруйдаах-
тар сэмэвэ тардыллылар. Техникага сөөбө суох сы-
һыан «Чурапчы» совхозка эмнэ баар. Учуту-отчуотуна-
һы чуоткайдык туруоруу, материальнай эппиэттээх үлэ-
һиттэргэ контуруолу күүһүрдүү — итинниктэр социа-
листическай баайы-дуолу харыстааһынга бииһи чоп-
чу сирүктэрибит. Оттон совхозтарга онноорор сүөһү
учута бэрээдэктэнэ илик. 1982 сылга 13 ынах сүө-
һү сүһүтүтүн 6-та ахсынныга хотонго туран
«сүтүтэ». Оттон Арыылаах отделениетыгар сыл бү-
түтүн кэһэ инвентаризация түмүгүнөн 24 ынах ор-
дон тахсан «Чурапчы» совхоз былаанын 45 ынары-
нан аһары толордо. Субуруускай аатынан уонна «Чу-
рапчы» совхозтар сылгы итиннигин былаанын аһар-
даһ учут мөлтөтүтөн толорбокко хааллылар. Субу-
руускайга сылгы учута үһүн кэмнэ оннун булбата.
Манньк дьессипилиниэтэ, эппиэтинэһэ суох быһыы
үтүлүһүнэ суохтаах.

Дьессипилиниэтэ суох быһыы государственнай от-
чуотунааска эмнэ тахсар. Совхозтар ааспыт сылга от-
чуоттарга 1082 алһаһы таһаарбыттар. Оттон быһыл
хайы-үйэ 229 сыһа көннөрүлүннэ, онтон 43 бы-
рыһыана «Чурапчы» совхозка тиксэр. Отчуоттары
хойутаты, түһөрбөт буолуу чахчылар эмнэ бааллар.
Бу улахан итэвэс уруок буолара, салгыы таһаары-
лыбата наада.

Общественнай хаһаайыстыбада нөчөөт, хоромһу
тахсар суоллара элбэхтэр. Онноон биһрдэринэн го-
сударствова туттарылар үт хаачыстыбата мөлтө-
сөтө намыһада буолар. Аһардас үт сыата намы-
һаһыттан ааспыт сылга совхозтар 186 тонна үтү
сүтүрдүлэр, бастагы суортаарынан үт 27,8 бырыһа-
нын эр туттардылар. Бу көрдөрүү Субуруускай уон-
на Эрилик Эристинигэ олус намыһах. Итинтөн сов-
хозтар сыл устата 471,3 тыһ. солк. нөчөөтү сүтү-
лэр. Сүөһү тириитин хаачыстыбата мөлтөтүтөн
эмнэ элбөх сүтүк тахсар. Хаһаайыстыбаннай суох
быһыы, баары баһынан тутуу, комбикорму харайы-
га, тиһиннэ, туһаныга тахса турар. Бу ордук
Эрилик Эристин аатынан уонна Субуруускай ааты-
нан совхозтарга сыһаннаах.

Туһаннаах үлэһиттэр эппиэтинэстэрэ, салайааччы-
лар көрдөбүлэрэ намыһаһыттан оройуонка үөт ба-
һардыттан элбөх нөчөөт таһыста. Итинтөн суһал
түмүктэри онгосторго уолдааста.

Улэ дьессипилиниэтин бөдөрөгүтүтэ производство
сочандирдара — отделениелар управляючайдара, би-
ригэдирирлэр, сыхтар салайааччылар, звеньевойдар,
формалар старшайдара улахан оруоллаахтар. Партий-
най тэрилтэлэр, хаһаайыстыбаннай салайааччылар бу
үлэһиттэри кичэйи сүмүрдир, кинилэр коллектив
моральнай турутуу уонна үлэтин иһин эппиэтинэстэ-
ригэ үрдэтэн иһэр эбээһинэстээхтэр.

Улэ күнүн сүтэриг производствоһтан сибээстээх
өһөлөнүүлэртэн эмнэ тахсар. Бу итэвэс ордук сов-
хозтарга баар, аһардас итинтөн 1982 сылга 1896
киһи-күһэ сүтүтэ, барыта 59 тыһ. солк. нөчөөт та-
һыста. Совхозтар директордара уонна туһаннаах
спецалистара, профсоюз рабочкомнара техникаттан

күттал суох буолуутун, суолунан сымдыһыны быраа-
былаара халбага суох тутуһулууларын, пронаод-
ствова дөһ-оһол тахсыбатын хаачыйар эбээһинэс-
терин булгуччу толоруохтаахтар. Бу дьыалада пар-
тийнай көрдөбүл күүһүрдүлүөхтээх.

Улэ киһи төһөнү онгорууһун төһөнүрттөн ордук
тупсарай система суох. Оттон бииһи сорох коллек-
тивтарга, совхозтарга үлэ сорох көрүһүрүгэр бири-
мөннэ төлөбүртөн араһыахтарын баһарбаттар. Бу
көннөрүлүөх тустаах.

Сельсоветтар үлэ дьессипилиниэтин бөһүрүөстэ-
риһан аһар ситэтэ суох дьарыктаналлар. Ааспыт
сылга 7 эрэ сельсовет маньаха сыһаннаах бөһү-
рүөстэри исполкома дьүүллэстэ. Кэлэр өттүгэр
сельсоветтар бэйэлэрин территорияларыгар бары го-
сударственной учреждениеларга, тэрилтэлэргэ үлэ
дьессипилиниэтин бөдөрөгүтүтэ былааннаахтык ы-
сыахтаахтар, туох ханнык иһиннэ, нөһүлөннөһи
хаачыйар тэрилтэлэр үлэлэрин режимин бэрээдэ-
ктээх тустаахтар. Пенсионердари, дьлэ хаһаайка-
рын общественнай-туһалаах үлэргэ тардыга эмнэ
элбөх тэрийэр үлэ ытыллыахтаах.

Коллективтарга үлэ дьессипилиниэтин кэһэччилэ-
ри утары охсуһууга профсоюзнай уонна комсомоль-
скай тэрилтэлэр оруолларын үрдэтиннэ бииһи эл-
ли онгоруохтуну наада. Профсоюзтар райкомнара
уонна рабочкомнара, ИБСЛКС райкома бу үлэһи
түмүһаахтык дьарыктаннахтаахтар.

СССР КК сэттиниттэри Илениннүм көрдөбүллэрин
олоһхо киллэриннэ, чуоллаан үлэ дьессипилиниэтин
кэһинилэри сэрэтиннэ уонна туоратыга оройуон ад-
министративнай органиара, народнай контуруол ко-
митета бэйэлэригэ үлэлэрин уларыта тутуох, хаһа-
йыстыбаннай, эппиэтинэһэ суох быһыылара ту-
һаннаах буруйдаахтартан ыһытыны, ирдэбили күү-
һүрдүүх көрүһүтээхтэр.

Дьессипилиниэтин бэрээдэги бөдөрөгүтүтэ үлэһит-
тар сыһыаланнарын көдүүстээхтик тэрийи улахан
суолталаах. Бу үлэргэ культурнай-сырдатар учреж-
дениелар, киноустановаалар, спорткомитет, алын физ-
культурнай коллективтар, комсомольскай тэрилтэлэр
күүстэрин түмөн, кэһиник үлэһиттэлэрэ ситиһил-
лэхтээх.

Государственной уонна үлэ дьессипилиниэтин бө-
дөрөгүтүтэ дьыалатыгар, ханна баһарар буоларын кур-
дук, коммунистар иһинки күөһнэ сымдыахтаахтар,
атыттарга хөлөбүр буолуохтаахтар. Партийнай тэри-
лэлэр бу өттүнөн ордук былааннаахтык, үрдүк көр-
дөбүлээхтик үлэһиттэлэрэ эрэйиллэр.

Партийнай уураахтары кэһинэр, чуолкайдык тэло-
руу — бу коммунист СССР Устаабынан көрүлэр эбээ-
һиннэ. Ол үрдүнэн бу көрдөбүл оройуоннаабы пар-
тийнай тэрилтэлэргэ өссө да ситэтэ суох тутуһулар.
Ол, быстахтык ыллааха, политическай-интэр үлэргэ,
партийнай уонна экономическай үөрэги тэрийиһэ,
салайыга ымыллыбыт уураахтар ситэ түөхтө ары-
гар көстөр. Суолу өрөмүөннүүр-тутар участва кол-
лективтар интэр үлэргэ салайааччылар уонна сле-
циалистар оруолларын туһунан бөһүрүөс 1982 снл

бас ыйыгар СССР райкомун бөдөрөгүтүтэ көрүлүбүтэ.
Оһно бу коллектив чилиһиннэрин итиннэ элбөх итэ-
вэстэр баалара бөһиэтэммитэ уонна бөро олору түр-
гөһиик туоратарыгар, дьону итиннэ ятылетка бү-
түөр дьэри суоттаммыт кэскиллээх былааны онгостон
үлэһиттэргэ начальник таб. Сиецев, партийнай
тэриһтэн эбээһинэстээбитэ. Оттон ыла сыла аһа-
рыттан ордук көм ааста. Оттон манна партия райко-
мун бөдөрөгүтүтэ ити уурааһын олоһхо киллэриннэ үлэ
ытыллыбатах. Ол содулар коллективка общест-
веннай бэрээдэги кэһини, арыгылааһын түбэлтэлэргэ
тахса кураллар, общественнай тэриһтэлэр былаан-
наахтык үлэһиттэлэр, производственной муньахтар
кэһинэр ытыллыбаттар. Итиннэ партия тэриһ-
та (секретарь Табышев М. Р.) бочууһаах дьаһалы
ылбака олорор.

Коммунистическай тутуу билиһини сүһүөх кэһинэр
үлэһиттэри экономическай үөрэхтээһиннэ ураты
сөөлө бөһиллэр. Хөһөйүөх иһин, бииһэхэ бу үөрэх,
тэриһлибит курдук эрээри, көдүүһэ көрдөбүлгэ эппи-
түтээбэт. СССР райкомун бөдөрөгүтүтэ ааспыт сыл ах-
сынныга туолууну контуруоллааһын бэрээдэгинэн бу
бөһүрүөска Субуруускай аатынан совхоз директора
таб. Ефремов А. В. отчуотун иһтэн элбөх итэвэстэр
баалларын ыһыта уонна чопчу сирүктэри туруорбу-
та. Оттон ону толорууга бу эппиэттээх салайааччы,
коммунист таб. Ефремов туох да күтүөһүннэри онгору-
илиһэ, онноорор бөро уурааһын экономическай үө-
рэххэ эппиэттээх таһаарыстарга тирдэбэтэ бэрэ-
бэркэ кэһиннэ.

Партийнай дьессипилиниэтин кэһини итинник чах-
чылар иһиниктин таһаарылыа суохтаахтар. СССР
райкомун отделлара, совхозтар парткомнара, партий-
най тэриһтэлэр уураахтар туолууларын тэрийиһини
уонна контуруоллааһын тосту тупһараллара модьү-
һулар.

СССР КК «Идеологическай, политическай-интэр
үлэһи салгыы тупсарар туһунан» уурааһар сөп тү-
бөһиннэри хаһаайыстыбаннай салайааччыларга иде-
логическай планеркалары ытарга ыйы онгорулу-
бута. Ол бииһи үтүс салайар үлэһиттэригэ иһтэн то-
лоруллубат. Сорохтор хаһаайыстыбаннай үлэлэргэ
ытар планеркаларын идеологическай планерканан
зада сатымаллар. Бу эмнэ көннөрүлүүөн, толоруллуон
наада.

Оройуон үтүс партийнай тэриһтэлэрэ коллектив-
тарга үлэ дьессипилиниэтин бөдөрөгүтүтэ, тэрэһинин
тупсарылы, онгоруутун үлэһити бөһүрүөстэригэ
эрэйиллэрин курдук күннэти иһтэн-тоһон дьарыктам-
маллар, итиннэ чопчу бөһүрүөстэри эрдэтэн сы-
лааннаан үчүгэйдик бөлөһмөн бөт сэдэхтик дьүү-
лэһиллэр. Бу улахан көтүтүү, тулуйулуубат итэвэс
түргөһиик туоратыллыахтаах. Иһиниктин дьессипи-
лиэт туруга социалистическай квоталыһыта сүрүн
көрдөрүү быһымтынан сыаналаннахтаах.

Бары коллективтарга үлэ үрдүк дьессипилиниэтин
олоһтоһун — оройуон партийнай, солетскай, хаһа-
йыстыбаннай активин улахан суолталаах уталытыл-
лыбат сорута.

ДАКЫЛААТЫ ДЬҮҮЛЛЭҢИИ

Бастаһынан тыл эппит «Чу-
рапчы» совхоз парткомун сек-
ретара М. С. Леонтьева, дакы-
лаакка совхоз салайаачытын аа-
дырыһыгар кикрибит критика
сөптөөһүн билиһэн туран, сов-
хозка производстваны эвэһе-
вой системада киллэриг үлэ
коллективтарын оруолларын
үрдэтиннэ биллэрдик көмөлө-
сүтүн бэһиэттэ. Итинтөн
салгыы киһи уураахтары, би-
ригэстэри толоруу ситэтэ суо-
бун тэрийэр үлэ мөлтөхтүк
ытыллыларын быһаарда.

Чурапчы сельской Советин
исполкомун председателэ М. И.
Велих, үлэ бириэмэтин көдүүс-
тээхтик туһаныга дьон олорор
уусуобуйаларын тупсарылы
улахан суолтаны ыларын ыйан
туран, оройуон киһинигэр ха-
һаайыстыбаннай тэриһтэлэр
дыа-уот тутуутунан дьарыкта-
һыларын канатэргэ эттэ. Ки-
һи иһини төһө үлэ бириэмэти-
гэр ытыллар муньахтаага
дьону ыһырылыны бэрээдэ-
ктэргэ уонна бөһүрүөстэри
дьүүллэһини ордук дьовус
уонна ордук чопчу онгоруго
оһаһаһын атастааста.

Субуруускай аатынан совхоз
Соловьевтааһы отделениетын
управляюцайа Д. Н. Сөбөккин
производства тахсар ыччат-
тарга сөптөөх усулуобуйаны
тэрийи кинилэри олохсуган
үлэлэтэр наадалааһар төһө-
лоон тохтоото.

Хоптобо сельсоветын испол-
комун председателэ М. П. Фи-
липпов нөһүлөннөһи хааччы-
йар тэриһтэлэр үлэлэрин туп-
сарылы бөһүрүөстэригэр тох-
тоото, чуоллаан эргин тэриһтэ-
ларын үлэлэрин режимин уон-
на арыгыны атылааһын бэ-
рээдэктэһитэ, Дирингэ мили-
ция общественнай инспекторын
үлэлэтэргэ туруоруста.

Карл Маркс аатынан совхоз
профкомун председателэ А. С.
Иһиниктин бөһиэтин этитиһи үлэ
тэрэһинин тупсарылы, «Иһи-
тэһини, хайдабылы — үлэ бы-
һытынан!» дииһи девизтээх
москвичтар бачыһынарын өйө-
һүн, рабочайдар производствы
салайыга уонна былаан-

нааһынга кыттыһыларын кэһэ-
тиннэ туһаайда.

Оройуоннаабы народнай суу-
народнай судьуйата Е. И. Ма-
каров үлэ туһунан сокуоннары
кытаанахтык тутуһууга, үлэ
тэрэһинин тупсарылыга сала-
йар үлэһиттэргэ көрдөбүлү
күүһүрдэргэ, үлэ дьессипили-
ниэтин, режимин тутуһууга са-
лайааччылар сирей эппиэти-
нэстэрин үрдэтэргэ эттэ.

Диринг орто оскуолатын ди-
ректора М. Р. Сысоятин бэ-
һиэтин этитиһи идеологическай,
политическай-интэр үлэһи кэ-
һиник туруорар көм кэлби-
тин санаатта. Киһи иһиттөн сал-
гыы былааннары толорууга,
коллективка дьессипилиниэтин
уонна бэрээдэги бөдөрөгүтүтэ
салайар кадрдартан ирдэбили
күүһүрдэр наадалык бэһиэттэ.

Тыа хаһаайыстыбатын про-
изводственной управлениетын
салайыһы И. С. Дьыковскай
Ас-үөл програм-
матын толорууга оройуонка

промышленнай холбоһук
тэриһиһтэ, тыа хаһаайы-
стыбатын бөдөрүөкталарын госу-
дарствова атылаһанар сыанала-
һа үрдэһиннэ совхозтар бы-
лаһыттан ыла нөчөөтө суох
үлэһиттэрин ситиһиннэ са-
ла уусуобуйалары үөскөтөри
бэһиэттэ. Аһаатар иһилэргэ
тирээрэн оройуонка сүөһү
итиһини уонна сирин онгоруу-
ну тосту тупсарарга муньах
кыттыһылаахтары бөдөрөгүтү-
лун туһаайда.

Эрилик Эристин аатынан
совхоз профкомун председате-
лэ Г. И. Адамс совхозка кэ-
һитальнай тутууну кэһити
сорууттарыгэр тохтоото. Манна
1982 сылга биһр да өбүк
үлэһи киллэриллибэтэ. Произ-
водства салгыны, бастаһы
киһилэриннэ бөдөрөгүтүтэ уусулу-
бат. Онноорор от комуурутар
биһр да кэһи механизация-
лаах эвэно үлэһиттэ.

Оройуоннаабы балыһа пар-
тийнай тэриһтэтин секретара

М. И. Ермолова оройуон ки-
һиннэһи үтүс тэриһтэлэргэ уон-
на учреждениеларга үлэ дьес-
сипилиниэтэ мөлтөһүн, үтүс
бириэмэ туһата суох сүтэриг
критикалаата уонна ону туора-
тыга кэһкэ этинилэри киллэр-
дэ.

Субуруускай аатынан совхоз
профкомун председателэ У. Н.
Атласова совхоз киһи аппара-
тыгар специалисттар тийбэттэ-
рин, үлэһи эппиэтинэһэ намыһа-
һын, алын үлэһиттэргэ сөптө-
көрдөбүл туруоруллубатын, от-
тон ол куһаған содулартааһын
туһунан эттэ уонна иһилэри
туоратарга суһал дьаһаллаһы
ылар наадалааһын бэһиэттэ.
Актив муньаһар райсовет
исполкомун председателэ М. Е.
Пермяков тыл эттэ.

Муньах үлэһигэр Саха АССР
Тыатын хаһаайыстыбатын ми-
нистрэ М. Е. Николаев кытты-
һа.

Партийнай — хаһаайыстыбан-
най актив муньаһа дьүүллэ-
һилибит бөһүрүөска туһан-
наах уурааһы ыһына.

С. ЧИГИНАРОВ.

